

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/26/2012
Identifikačné číslo spisu:	1012200741
Dátum vydania rozhodnutia:	12.12.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1012200741.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: S. S. I., narodeného XX. Q. XXXX, štátneho príslušníka Konžskej demokratickej republiky (ďalej len KDR), podľa vlastného udania v zahraničí bytom naposledy S., aktuálne s miestom pobytu Pobytový tábor Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Rohovce, zastúpeného Mgr. Vierou Orichovou, pracovníčkou Slovenskej humanitnej rady so sídlom Párickova 18, Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-427-31/PO-Ž-2011 zo dňa 6. marca 2012, ktorým navrhovateľovi nebol udelený azyl a poskytnutá doplnková ochrana, o odvolaní navrhovateľa podaného proti výroku 1/ rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/30/2012 -55 zo dňa 22. augusta 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/30/2012-55 zo dňa 22. augusta 2012 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym orgánom

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava rozhodnutím ČAS: MU-427-31/PO-Ž-2011 zo 6. marca 2012 podľa § 13 ods. 1, § 13c ods. 2, písm. d/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) navrhovateľovi neudelil azyl na území Slovenskej republiky a neposkytol mu doplnkovú ochranu.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že po vyhodnotení všetkých skutočností dospel k názoru, že v tomto prípade nebola preukázaná opodstatnenosť z obáv z prenasledovania z rasových, národnostných,

náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, ako to vyplýva z Konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zo zákona o azyle. Opísal zistený stav vecí a osobu navrhovateľa vyhodnotil ako nedôveryhodnú. Ďalej uviedol, že tvrdenia navrhovateľa o únosoch jeho osoby, ktoré mali byť vykonané tajnou službou, navrhovateľ ničím nepreukázal a ide iba o jeho domnienky, že strana ktorej mal byť navrhovateľ členom (Union Pour La Democratie Et Le Progres Social - UDPS) je opozičnou stranou, ktorá je jedinou alternatívou voči vládnucej strane PPRD, počas ktorých síce dochádzalo k stretom prívržencov týchto strán, avšak tieto boli vzájomne vyprovokované. Tieto strety sa často zvrhli k násilnostiam, v dôsledku ktorých dochádzalo aj k zatknutiam. Odporca uviedol, že členský preukaz UDPS sa dá bez problémov kúpiť, pričom však nedôveryhodnosť navrhovateľa vyvodil aj z toho, že i napriek tomu, že uviedol, že môže predložiť - preukázať odporcovi vznesenie obvinenia voči nemu, nestalo sa tak. Poukázal tiež na obsah navrhovateľovej výpovede z 30. septembra 2011 na OHK PZ Čierna nad Tisou, kde navrhovateľ uviedol, že bol členom strany Congo, teda úplne inej strany o akej vypovedal pred odporcom. Odporca tiež poukázal na fakt, že v rokoch 2007-2009 v KDR nepanovalo také politické násilie, ako na prelome rokov 2011 a 2012, pričom navrhovateľ z KDR vycestoval v lete roku 2010. Pokiaľ ide o výrok, ktorým rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi tento odôvodnil tým, že nebol splnený ani jeden zo zákonných predpokladov jej poskytnutia. Osobitne poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ nemal oficiálne žiadne problémy so štátnou mocou, pričom spochybnil navrhovateľom prezentované únosy. Uviedol, že problémom navrhovateľa ani nie je členstvo v UDPS, ale násilnosti, ku ktorým dochádza pri stretoch prívržencov tejto strany s prívržencami vládnej strany. Svoje právne závery doplnil o informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, na ktoré sa v rozhodnutí odvolal a ktoré aj identifikoval.

II.

Konanie pred súdom I. stupňa

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ v zákonnej lehote obsiahly opravný prostriedok - návrh zo dňa 8. februára 2012, ktorým sa domáhal jeho zrušenia v celom rozsahu z dôvodov § 250j ods. a/, b/, c/, d/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP) . Uviedol v ňom, že svoje členstvo v UDPS preukázal predložením členského preukazu tejto strany, ktorý je pravým dokumentom a že niet dôvodu spochybňovať túto skutočnosť. Svoje politické názory prejavoval účasťou na demonštráciách, v ktorej súvislosti poukázal na správy o aktivitách štátu (KDR) voči účastníkom protestov, včítane členov UDPS, pričom tieto aktivity štátnej moci pokladal za prenasledovanie a vo vzťahu k jeho osobe poukázal na odôvodnenosť svojich obáv. Vyhodnotenie situácie v KDR odporcom pokladal za rozpor s obsahom spisu. Namietal, že vzhľadom na argumentáciu odporcu ho mal odporca pokladať za utečenca na mieste. V ďalšom argumentoval správami o KDR, podľa ktorých s navrátilcami sa po ich návrate do KDR zle zaobchádza. K návrhu navrhovateľ pripojil správy o KDR - prehľad politickej a bezpečnostnej situácie v krajine. 17.8.2012 založil navrhovateľ do súdneho spisu: 1/ potvrdenie prezidentky Slovenskej asociácie učiteľov francúzštiny z 28.5.2012, podľa ktorého navrhovateľ pomohol spoluorganizovať Národné kolokvium učiteľov francúzštiny, 2/ správu AfroAmerica Network z 1.3.2012, podľa ktorej generálny tajomník UDPS podal sťažnosť v súvislosti s jeho mučením po zatknutí 8.2.2012, 3/ leták. Odporca navrhol vo svojom vyjadrení z 18. mája 2012 k návrhu napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu potvrdiť.

Krajský súd v Bratislave na základe návrhu preskúmal rozhodnutie odporcu ČAS: MU-427-31/PO-Ž-2011 zo 6. marca 2012 a stotožniac sa s dôvodmi napadnutého rozhodnutia vo výroku pod bodom 1/, ktorým nebol navrhovateľovi udelený azyl na území Slovenskej republiky, toto rozhodnutie potvrdil, avšak výrok v bode 2/, ktorým bolo vyslovené, že navrhovateľovi sa neposkytuje doplnková ochrana zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

Vo vzťahu k potvrdzujúcej časti výroku tohto rozsudku:

Pre udelenie azylu neboli podľa krajského súdu zistené podmienky uvedené v zákone o azyle.

Súd v prejednávanej veci dokazovanie nedoplnil. Pred samotným prejednaním a rozhodnutím veci sa súd podrobne oboznámil s obsahom prvostupňového správneho spisu ČAS: MU-427-31/PO-Ž-2011.

Zo spisu zistil, že zo zápisnice o podanom vysvetlení zo dňa 30.9.2011, č. p. PPZ-HCP-SO11-P9/2011,

ktorá bola spísaná pred príslušníkmi Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Čierna nad Tisou za účasti tlmočníka jazyka francúzskeho vyplýva, že navrhovateľ opustil krajinu pôvodu v roku 2006. Dopravil sa do Libreville v Gabune, kde sa zdržal dva mesiace. Po získaní turistického víza odletel do Bruselu, kde žil (ako to uviedol), až do roku 2011 spolu so svojou priateľkou a dvojročným synom. V novembri roku 2010 odletel z Bruselu do Donecku v Ukrajine, kde študoval 6 mesiacov ruský jazyk. Ďalšie štyri mesiace tam strávil dovolenkou. V polovici septembra 2011 sa rozhodol vrátiť k svojej priateľke a synovi do Bruselu. O tom, že povolenie na pobyt v Belgicku, na základe ktorého sa chcel do Belgicka vrátiť je falošné, navrhovateľ, podľa jeho vyhlásenia, nevedel. V ďalšom uviedol, že v KDR bol členom politickej strany Congo, z ktorého dôvodu mu tam hrozí smrť, pretože mal problémy s prezidentom tejto strany. Svoje členstvo v politickej strane Congo potvrdil aj vo vyhlásení, ktorým požiadal o azyl. Avšak v priebehu pohovorov u odporcu už navrhovateľ uvádzal, že z KDR vycestoval v roku 2010 na Ukrajinu, kde začal študovať, že bol členom strany UDPS a že v dôsledku tohto členstva bol dva razy unesený, že v prvom prípade bol prepustený a druhý raz mu útek ponúkol a aj uskutočnil jeden z jeho únoscov, pretože bol rovnakého etnika ako on (navrhovateľ). Pretože navrhovateľ svoje tvrdenia, okrem iného doklad o jeho trestnom stíhaní a obvinení, ničím nepreukázal, odporca logicky vyhodnocoval. Či tvrdenia navrhovateľa sú, resp. môžu byť pravdivé, alebo nie. Odporca správne poukázal v tejto súvislosti na zásadný rozpor v navrhovateľových tvrdeniach. A to i napriek tomu, že jedno z nich urobil navrhovateľ pred začatím vlastného azylového konania. Navrhovateľ bol pred podaním vysvetlenia pred slovenskými štátnymi orgánmi (políciou) riadne poučený a preto obsah zápisnice z podania vysvetlenia je možné legálne použiť ako dôkaz, osobitne za predpokladu, že svoje následné tvrdenia ničím a nijako nepreukázal. V tejto súvislosti sa vynára otázka, aký dôvod mal navrhovateľ pred slovenskými štátnymi orgánmi uvádzať tak rozdielne údaje o tom, kedy vycestoval z krajiny svojho pôvodu (rok 2006 <-> rok 2010), aká bola jeho následná trasa putovania po Európe (KDR - Gabun - Belgicko - Ukrajina - Slovensko <-> KDR - Gabun - Ukrajina - Slovensko), členom akej politickej strany bol (strana Congres <-> strana UDPS), dôvod žiadosti o azyl (problémy s prezidentom strany Congres <-> perzekúcia zo strany tajnej polície). Navrhovateľ pred odporcom tieto rozdielne údaje odôvodnil tým, že na polícii v Čiernej nad Tisou bol od 04.00 do 23.00 hod., že dostal iba jedno jedlo a pretože si myslel, že bude vyhostený do Belgicka, preto klamal a udával cielene nepravdivé údaje. Toto navrhovateľovo vysvetlenie však nie je možné akceptovať nakoľko: - vo svojom cestovnom pase mal belgické vízum (nie je podstatné, že nešlo o pravé vízum) a teda sa logicky mohol odvolať iba na toto vízum; - nie je pravdou, že na polícii vypovedal zo vzdoru, nakoľko z chronológie postupu OHKPZ (č.l. 19 spisu odporcu) a zo zápisnice z podania vysvetlenia z 30.9.2011 je zrejmé, že navrhovateľov výsluch vo veci podania vysvetlenia bol ukončený o 12.50 hod. a nie o 23.00 hod.; - skutočnosť, že navrhovateľ požiadal o azyl v dôsledku toho, že ako člen strany Congres mal s jej prezidentom problémy, v dôsledku ktorých mu hrozí smrť navrhovateľ uviedol a potvrdil aj vo vyhlásení, ktorým o azyl požiadal. Za daného stavu veci, keď navrhovateľ odporcovi síce predložil členský preukaz strany UDPS (ktorý je zjavne pozmeňovaný, čo je zrejmé z púheho pohľadu na tento dokument), ktorého získanie kúpou navyše je bežným spôsobom nadobudnutia, odporca logicky dospel k záveru o nedôveryhodnosti navrhovateľa. Ak totižto navrhovateľ udával vedome nepravdivé a rozporné údaje, pričom žiaden z nich nepreukázal (naviac ak aj jeho členský preukaz je zjavne pozmeňovaný), ako osoba plnoletá a zodpovedná za svoje činy a právne úkony musí niesť následky takéhoto svojho konania. Pokiaľ tieto následky spočívajú vo vyhodnotení osoby navrhovateľa ako nedôveryhodnej, tento fakt nemôže zvrátiť ani odkaz na správy o krajine pôvodu, na ktoré navrhovateľ poukazuje v podanom opravnom prostriedku. Nad rámec tohto odôvodnenia súd poukazuje na skutočnosť, že ak by aj teoreticky navrhovateľ vycestoval z KDR z dôvodu, ktorý prezentoval v priebehu pohovorov vykonaných odporcom tým, že odišiel cez Gabun na Ukrajinu, kde žil cca jeden rok) svoje takto prezentované problémy vyriešil, teda sa ochránil pred údajnou perzekúciou a preto udelenie azylu by aj z tohto dôvodu nebolo na Slovensku možné. Tým nesplnil podmienky potrebné pre udelenie azylu podľa zákona a preto napadnuté rozhodnutie v tejto časti potvrdil.

Inak tomu bolo, pokiaľ odporca v napadnutom rozhodnutí vo výroku pod bodom 2/ rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany; tu krajský súd vyslovil, že pre posúdenie a vyhodnotenie tohto druhu bezpečnostného rizika (vážne nebezpečenstvo) návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu je nevyhnutné vyhládať a zhromaždiť dostatočnú a preukaznú sumu správ o krajine, do ktorej sa má (môže) repatriant

navrátiť. V prejednávanej veci odporca síce vyhľadal správy, zamerané na túto problematiku, avšak ich obsahu nevenoval náležitú pozornosť. Z niektorých správ založených v spise (Guardian: Kongo mučí občanov, ktorým bolo zamietnuté udelenie azylu vo Veľkej Británii - 16.1.2012, ePolitix.com: Vláda nemá dôkazy o navrátených žiadateľoch o azyl 17.5.2011) vyplýva, že v prípade návratov neúspešných žiadateľov o azyl do KDR má dochádzať k zaobchádzaniu, ktoré vykazuje znaky vážneho bezprávia. I keď ide iba o mediálne správy, vzhľadom na ich obsah bolo podľa názoru súdu povinnosťou odporcu venovať tejto problematike väčšiu pozornosť. Takýmto postupom by naplnil svoju povinnosť, danú mu vyššie citovanými ustanoveniami § 19a ods. 1 zákona o azyle, resp. § 46 Správneho poriadku.

III.

Odvolanie a vyjadrenie odporcu

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom popísal dôvod zmeny svojich tvrdení pri pohovoroch, pokiaľ išlo o dôvody jeho prenasledovania, jeho prenasledovanie v krajine pôvodu, miesto jeho pobytu pred vstupom na územie Slovenskej republiky, dôvodiac, že odporca mal bez akýchkoľvek pochybností preukazovať pravdivosť, resp. hodnovernosť tvrdení navrhovateľa a vyvracať prípadné pochybnosti a mal považovať navrhovateľa za utečenca na mieste.

Z tohto hľadiska je teda právny názor Krajského súdu v Bratislave vyjadrený v rozsudku z 22. augusta 2012 nesprávny.

Odporca vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že Migračný úrad, ako aj neskôr súd, postupovali pri posudzovaní navrhovateľovej situácie na základe zákona o azyle a v zmysle „Kritérií a postupov pri udeľovaní štatútu utečenca“ vydaných Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov v roku 1992 v Ženeve. Správny orgán sa nestotožňuje s tvrdením navrhovateľa, že bol prenasledovaný z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle a súhlasí s vysloveným názorom súdu, že v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zo zákona o azyle.

Odporca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Saz/30/2012-57 z 22. augusta 2012.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 12. decembra 2012 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa § 3 ods. 4 Správneho poriadku rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Podľa § 46 Správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 8 o azyle ministerstvo udeľí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d, bod 4. zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv 3a) alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste.

Podľa § 19a ods. 1 písm. a/ zákona o azyle ministerstvo posúdi každú žiadosť o udelenie azylu jednotlivo a zohľadní pritom všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú.

Z uvedených ustanovení jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyplýva nielen povinnosť ministerstva posúdiť každú žiadosť o udelenie azylu jednotlivo i vo vzájomnom súhrne hodnotiac všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú, avšak je zrejmé, a to z doslovného znenia § 19a ods. 1 azylového zákona, že ide o postup najmä v konaní o udelenie, či neudelenie azylu.

Podľa § 8 zákona o azyle musia byť splnené všetky v tomto ustanovení obsiahnuté podmienky (t. j.; 1/ opodstatnenosť obáv, 2/ obavy, 3/ prenasledovanie, 4/ dôvody prenasledovania - rasa, národnosť, náboženstvo, zastávanie určitých politických názorov, príslušnosť k určitej sociálnej skupine). Navrhovateľ prezentoval odlišne pri viacerých pohovoroch svoje obavy z mučenia po návrate do krajiny pôvodu, pretože rozdielne poukazoval na skutočnosti, ako boli napr. jeho putovanie z Konžskej demokratickej republiky na Slovensko a o tom, kde sa nachádzal v jednotlivých rokoch, s kým a kde býval, ktorej strany v Kongu bol členom a prečo a akým spôsobom mal byť prenasledovaný.

Podrobne to v napadnutom rozsudku rozbral krajský súd a odvolací súd na uvedené konštatovania len odkazuje.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil, pretože pochybnosti, ktoré o svojej osobe navodil sám navrhovateľ v konaní o azyle, nemožno vyvrátiť ďalším dokazovaním odporcu, ktorému navyše neprislúcha vyhľadávať a predkladať ďalšie dôvody pre udelenie azylu navrhovateľovi, ak ním predkladané dôvody sa nepreukázali, resp. sa preukázali ako nepravdivé. To sa týka i tvrdenia, že v prípade navrhovateľa ide o utečenca sur place. Navrhovateľ dôvodov pre také posúdenie jeho osoby v azylovom konaní doposiaľ nepoužil a súd bol viazaný právnym stavom platným v čase podania návrhu.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, prihliadajúc na skutočnosť, že navrhovateľ je zo zákona oslobodený od platenia súdneho poplatku za toto konanie (§ 4 ods. 2 písm. v/ zák. č. 71/1992 Zb.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.